

‘Wij zijn allen geroepen heilig te zijn door in liefde te leven en ieder in de bezigheden van iedere dag, daar waar hij zich bevindt, een eigen getuigenis af te leggen’

(GE 14)

Gaudete et exsultate | Verheugt u en juicht

Exhortatie van Paus Franciscus over de roeping tot heiligheid in de hedendaagse wereld.

Deze leeswijzer is een gezamenlijk initiatief van het Centrum voor Parochiespiritualiteit (CPS), de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) en de Tilburg School of Theology (TST) om het geloofsgesprek over de exhortatie te stimuleren.

Leeswijzer voor groepen

Foto's: BigStock: Paus Franciscus • Boris Stroujko | Berg Sinaï • Byvalet
Unsplash: Springende groep • Val Vesa | Biddende vrouw • Ben White |
Helpende hand • Dineslav Roydev | Ontwerp: vormweijs.nl

Eerste bijeenkomst

Als voorbereiding te lezen:

- Voorwoord en hoofdstuk 1: De roeping tot heiligheid (1-34)
- Hoofdstuk 2: Twee subtiele tegenstanders van heiligheid (35-62)

1. Welke associaties komen in jou op bij het woord ‘heiligheid’? Streef jij actief naar heiligheid in je eigen leven? Paus Franciscus schrijft over heiligen ‘van om de hoek’ (*Gaudete et exsultate* (GE) 3, 7). Heb je zulke mensen gekend? Wie zijn dat en wat hebben ze voor jou betekend?
2. De Heer roept ons op om heilig te zijn omdat Hij heilig is (GE 10). Dit doel kunnen we bereiken als we putten uit de genade van ons doopsel, geleid door de Heilige Geest (GE 15). Geef jij hier gehoor aan in je eigen leven? Kun je je vinden in het voorbeeld van de vrouw, aangereikt in GE 16?
3. In hoofdstuk 2 (GE 35-62) schrijft paus Franciscus over twee ‘valse vormen van heiligheid’ – *gnosticisme* en *pelagianisme* – die heiligheid iets van de elite maken. Bij de eerste wordt teveel nadruk gelegd op geloofskennis, ten koste van de liefde. Bij de tweede gaat het zelf doen ten koste van vertrouwen op God. Herken je één of meer van deze verleidingen uit je eigen leven?
4. Paus Franciscus vraagt aandacht voor hoe we onze vrije tijd besteden (GE 30-31). Wat maakt de besteding van vrije tijd ‘goed’? Hoe gebruik je je eigen vrije tijd?

Tweede bijeenkomst

Als voorbereiding te lezen:

- Hoofdstuk 3: In het licht van de Meester (63-109)
- Hoofdstuk 4: Teken van heiligheid in deze tijd (110-157)

1. Volgens paus Franciscus gaan geluk en heiligheid samen (GE 63-64). Door te leven naar de maatstaf van de zaligsprekingen (onderdeel van de Bergrede), de ‘identiteitskaart van een christen’, worden we gelukkig. Inspireren de zaligsprekingen je eigen leven? Is er één in het bijzonder die er voor jou uitspringt? Welke zou je willen ontwikkelen voor jezelf? In GE 109 beveelt de paus herlezing van de zaligsprekingen aan. Op welke manier kun je blijvend bezig zijn met de zaligsprekingen als ‘spiegel’ (GE 63)?
2. GE 95-109 legt een verband tussen naastenliefde en liefde voor God. Met name GE 104 legt hier sterk de nadruk op. Welk verband zie je zelf tussen je geloof en hoe je met je naaste omgaat?
3. Geluk, humor, passie en geduld zijn volgens de paus tekenen van heiligheid (hoofdstuk 4). Zijn deze kwaliteiten terug te vinden in je eigen leven? Zo niet, zie je kansen om daar meer ruimte voor te scheppen? Vind je het eigenlijk nodig om zelf te veranderen? Voel je je aangesproken door wat de paus schrijft in GE 137 over zelfgenoegzaamheid?
4. In GE 151 vraagt paus Franciscus: ‘Zijn er momenten waarop je je stil in de aanwezigheid van de Heer brengt, waarop je rustig tijd met Hem doorbrengt, waarop je je laaft aan zijn gezicht?’ Wat is je antwoord hierop? Welke manier van gebed (Bijbellezing, rozenkrans, bidden voor anderen...) brengt je in gesprek met God?

Derde bijeenkomst

Als voorbereiding te lezen:

- Hoofdstuk 5: Voortdurende strijd, de waakzaamheid en de onderscheiding (158-175)
- Hoofdstuk 6: Slot (176-177)

1. De Kerk leert dat we worstelen niet alleen met ‘de wereld’, maar ook met ‘de duivel’. Volgens paus Franciscus ‘moeten we de duivel niet zien als een mythe’ (GE 161), want dan verslappen we en worden we kwetsbaarder voor zijn gif. Kun je hier iets mee? Geloof jij in de duivel? Hoe worden we in deze wereld ‘verleid’? (De paus waarschuwt voor onder meer afleiding en ‘zappen’. Zie GE 167.)
2. Onderscheiding, een gave van de Heilige Geest, is nodig om te weten of iets goed of slecht voor ons is (GE 166). Paus Franciscus raadt ons aan om dagelijks een gewetensonderzoek te ondernemen (GE 169). Hierbij moeten we bereid zijn om te luisteren ‘naar de Heer en naar de anderen, en naar de realiteit zelf’ (GE 172). Zie jij hier het nut van een dagelijks gewetensonderzoek? Doe je het al? Zo ja, hoe dan? Hoort luisteren bij je gebedsleven? Hoe zou je in gebed beter kunnen luisteren naar God, je naaste en de realiteit?
3. Volgens paus Franciscus is geloof een paradox (GE 174-175). We vinden het niet door te proberen om steeds meer uit dit leven te halen, maar door de zending van ons doopsel waar te maken. Dat kan inzet en opoffering ten behoeve van anderen inhouden. Voel jij je zo gezonden door God? Ervaar jij geluk wanneer je je opoffert voor anderen? Heb je daar soms moeite mee?
4. Welke gedachten blijven jou bij na het lezen van *Gaudete et exsultate*? Zijn er beelden of uitspraken die blijven hangen? Zijn er onderwerpen, nog niet besproken, waar je het graag over wil hebben?